VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

2020. gada 12. februārī*

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi saistībā ar situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā – Līdzekļu iesaldēšana – Prasītāja vārda iekļaušanas attiecīgo personu sarakstā pagarināšana – Pienākums norādīt pamatojumu – Tiesības uz aizstāvību – Padomes pienākums paziņot jaunos apstākļus, ar kuriem pamatota ierobežojošo pasākumu atjaunināšana – Tiesību kļūda – Acīmredzama kļūda vērtējumā – Tiesības uz īpašumu – Samērīgums – Nevainīguma prezumpcija – Iebilde par prettiesiskumu

Lietā T-163/18

Gabriel Amisi Kumba, ar dzīvesvietu Kinšasā [*Kinshasa*] (Kongo Demokrātiskā Republika), kuru pārstāv *T. Bontinck*, *P. De Wolf*, *M. Forgeois* un *A. Guillerme*, advokāti,

prasītājs,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *J.-P. Hix*, *H. Marcos Fraile* un *S. Van Overmeire*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kas ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar ko tiek lūgts atcelt Padomes Lēmumu (KĀDP) 2017/2282 (2017. gada 11. decembris), ar ko groza Lēmumu 2010/788/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku (OV 2017, L 328, 19. lpp.), ciktāl tas attiecas uz prasītāju,

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Žervazonī [*S. Gervasoni*], tiesneši L. Madise [*L. Madise*], R. da Silva Pasoss [*R. da Silva Passos*] (referents), K. Kovalika-Baņčika [*K. Kowalik-Bańczyk*] un K. Makiokī [*C. Mac Eochaidh*],

sekretārs: L. Ramete [*L. Ramette*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2019. gada 4. jūlija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums [1]

Tiesvedības priekšvēsture

1 Prasītājs *Gabriel Amisi Kumba* ir Kongo Demokrātiskās Republikas valstspiederīgais.

2 Šī lieta ir saistīta ar ierobežojošajiem pasākumiem, ko Eiropas Savienības Padome noteikusi, lai Kongo Demokrātiskajā Republikā tiktu nodibināts ilgstošs miers un lai izdarītu spiedienu uz personām un vienībām, kuras ar savu rīcību pārkāpj šai valstij noteikto ieroču embargo.

3 2005. gada 18. jūlijā Padome, pamatojoties uz EK līguma 60., 301. un 308. pantu, pieņēma Regulu (EK) Nr. 1183/2005, ar ko nosaka dažus īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret personām, kuras pārkāpj ieroču embargo attiecībā uz Kongo Demokrātisko Republiku (OV 2005, L 193, 1. lpp.).

4 2010. gada 20. decembrī Padome, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu 2010/788/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku un par Kopējās nostājas 2008/369/KĀDP atcelšanu (OV 2010, L 336, 30. lpp.).

5 2016. gada 12. decembrī Padome, pamatojoties uz LESD 215. pantu, pieņēma Regulu (ES) 2016/2230, ar kuru groza Regulu Nr. 1183/2005 (OV 2016, L 336 I, 1. lpp.).

6 Tajā pašā dienā Padome, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2016/2231, ar ko groza Lēmumu 2010/788 (OV 2016, L 336 I, 7. lpp.).

7 Lēmuma 2016/2231 2.–4. apsvērums ir formulēti šādi:

"(2) 2016. gada 17. oktobrī Padome pieņēma secinājumus, kuros tā pauda dziļas bažas par politisko situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā (KDR). Jo īpaši tā stingri nosodīja ārkārtīgas vardarbības aktus, kas 19. un 20. septembrī notika Kinšasā, un norādīja, ka minētie akti vēl vairāk ir pasliktinājuši strupceļu, kādā valsts ir nonākusi tāpēc, ka konstitūcijā noteiktajā termiņā – līdz 2016. gada 20. decembrim – nav noorganizētas prezidenta vēlēšanas.

(3) Padome uzsvēra – lai dialogam un vēlēšanu norisei nodrošinātu labvēlīgu vidi, KDR valdībai ir skaidri jāapņemas nodrošināt cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanu un ir jāizbeidz jebkādā veidā izmantot tiesu sistēmu politiskiem mērķiem. Tā arī aicināja visus iesaistītos dalībniekus atteikties no vardarbības lietošanas.

(4) Padome arī norādīja, ka ir gatava izmantot visus tās rīcībā esošos līdzekļus, tostarp ierobežojošus pasākumus pret personām, kuras ir atbildīgas par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem, mudina uz vardarbību vai traucē panākt vienošanos par krīzes risinājumu mierīgā ceļā, kas respektē KDR iedzīvotāju vēlmi ievēlēt savus pārstāvjus."

8 Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 3. panta 2. punktā ir paredzēts:

"Ierobežojošos pasākumus, kas paredzēti 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. un 2. punktā, piemēro personām un vienībām:

a) kas virzībai uz vēlēšanām [Kongo Demokrātiskajā Republikā] kavē panākt vienprātīgu un miermīlīgu risinājumu, tostarp veicot vardarbības aktus, represijas vai kūdot uz vardarbību, vai graujot tiesiskumu;

1 Ietverti tikai tie šī sprieduma punkti, kuru publicēšanu Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu.

b) kas iesaistītas tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai veikšanā, kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi vai cilvēktiesību ļaunprātīga izmantošana [Kongo Demokrātiskajā Republikā];

c) kas ir saistītas ar personām un vienībām, kas minētas a) un b) apakšpunktā;

kā uzskaitīts II pielikumā."

9 Saskaņā ar Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 4. panta 1. punktu "dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu, ka to teritorijās iebrauc vai to teritorijas šķērso personas, kas minētas 3. pantā".

10 Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 5. panta 1., 2. un 5. punktā ir noteikts:

"1. Iesaldē visus līdzekļus, citus finanšu aktīvus un saimnieciskus resursus, kas tieši vai netieši pieder 3. pantā minētajām personām vai vienībām vai ko tās tieši vai netieši kontrolē, vai kas pieder vienībām, kuras ir tieši vai netieši pakļautas šādām personām vai jebkurai personai vai vienībai, kura rīkojas šādu personu vārdā vai vadībā, kā norādīts I un II pielikumā.

2. Nekādus līdzekļus, citus finanšu aktīvus vai saimnieciskus resursus nedara tieši vai netieši pieejamus 1. punktā minētajām personām un vienībām vai to interesēs.

[..]

5. Attiecībā uz 3. panta 2. punktā minētajām personām un vienībām dalībvalsts kompetentā iestāde var atļaut atbrīvot noteiktus iesaldētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus vai tos darīt pieejamus ar tādiem nosacījumiem, kādus tā uzskata par atbilstīgiem, ja tā ir konstatējusi, ka attiecīgie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir:

a) vajadzīgi, lai nodrošinātu attiecīgo personu un vienību un šādu fizisku personu apgādājamo ģimenes locekļu pamatvajadzības, tostarp maksājumus par pārtiku, īri vai hipotēku, medikamentiem un ārstniecisko palīdzību, nodokļu, apdrošināšanas prēmiju un komunālo pakalpojumu maksājumus;

b) paredzēti vienīgi samērīgai samaksai par kvalificētu darbu un atlīdzībai par izdevumiem, kas saistīti ar juridiskiem pakalpojumiem;

[..]

d) vajadzīgi ārkārtas izdevumiem, ar noteikumu, ka kompetentā iestāde pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Komisijai vismaz divas nedēļas pirms atļaujas piešķiršanas ir paziņojusi pamatojumu, kāpēc tā uzskata, ka būtu jāpiešķir īpaša atļauja."

11 Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 6. panta 2. punktā ir paredzēts:

"2. Padome pēc kādas dalībvalsts vai Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikuma izveido un groza II pielikumā iekļauto sarakstu."

12 Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 7. panta 2. un 3. punktā ir noteikts:

"2. Padome 6. panta 2. punktā minēto lēmumu, tostarp pamatojumu iekļaušanai sarakstā, paziņo attiecīgajai personai vai vienībai tieši, ja adrese ir zināma, vai publicējot paziņojumu, dodot šādai personai vai vienībai iespēju paust apsvērumus.

3. Ja ir iesniegti apsvērumi vai ja ir iesniegti jauni, būtiski pierādījumi, Padome pārskata savu lēmumu un attiecīgi informē attiecīgo personu vai vienību."

13 Saskaņā ar Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 9. panta 2. punktu "pasākumus, kas minēti 3. panta 2. punktā, piemēro līdz 2017. gada 12. decembrim" un "tos attiecīgi atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka to mērķi nav sasniegti".

14 Savukārt Regulas Nr. 1183/2005, kas grozīta ar Regulu 2016/2230, 2.b panta 1. punktā ir noteikts:

"1. Regulas Ia pielikumā iekļauj fiziskas vai juridiskas personas, vienības vai struktūras, kuras Padome norādījusi, pamatojoties uz kādu no šiem iemesliem:

[..]

b) tādu darbību plānošana, vadīšana vai veikšana, kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi vai cilvēktiesību ļaunprātīga izmantošana [Kongo Demokrātiskajā Republikā]."

15 Ar Lēmumu 2016/2231 prasītāja vārds tika iekļauts personu un vienību sarakstā, kas ir ietverts Lēmuma 2010/788 II pielikumā (turpmāk tekstā – "strīdīgais saraksts"), un ar Regulu 2016/2230 – personu un vienību sarakstā, kas ir ietverts Regulas Nr. 1183/2005 Ia pielikumā.

16 Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, II pielikumā un Regulas Nr. 1183/2005, kas grozīta ar Regulu 2016/2230, Ia pielikumā ierobežojošo pasākumu attiecībā uz prasītāju noteikšanu Padome pamatoja ar šādiem iemesliem:

"Kongo armijas (*FARDC*) 1. aizsardzības zonas komandieris, kura spēki piedalījās nesamērīga spēka lietošanā un vardarbīgā apspiešanā 2016. gada septembrī Kinšasā. Šajā amatā *Gabriel Amisi Kumba* bija arī iesaistīts tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai veikšanā, kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi [Kongo Demokrātiskajā Republikā]."

17 2016. gada 13. decembrī Padome *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja paziņojumu to personu ievērībai, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, kas paredzēti Padomes Lēmumā 2010/788, kurā grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2016/2231, un Regulā Nr. 1183/2005, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu 2016/2230 par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku (OV 2016, C 463, 2. lpp.). Šajā paziņojumā it īpaši bija precizēts, ka attiecīgās personas līdz 2017. gada 1. oktobrim var iesniegt Padomei lūgumu pārskatīt lēmumu par viņu iekļaušanu strīdīgajā sarakstā un Regulas Nr. 1183/2005 I pielikumā ietvertajā sarakstā, lūgumam pievienojot apliecinošus dokumentus. Minētajā paziņojumā bija arī norādīts, ka visi saņemtie apsvērumi tiks ņemti vērā, kad Padome, ievērojot Lēmuma 2010/788 9. pantu, veiks nākamo pārskatīšanu.

18 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 6. martā, prasītājs cēla prasību, kuras mērķis būtībā bija atcelt Regulu 2016/2230, ciktāl tā attiecas uz viņu. Šī prasība tika reģistrēta ar lietas numuru T-141/17.

19 2017. gada 29. maijā Padome, pamatojoties uz LES 31. panta 2. punktu un Lēmuma 2010/788 6. panta 2. punktu, pieņēma Īstenošanas lēmumu (KĀDP) 2017/905, ar ko īsteno Lēmumu 2010/788 (OV 2017, L 138 I, 6. lpp.). Tajā pašā dienā Padome pieņēma Īstenošanas regulu (ES) 2017/904, ar kuru īsteno 9. panta 2. punktu Regulā Nr. 1183/2005 (OV 2017, L 138 I, 1. lpp.). Šajos tiesību aktos vēl citu fizisku personu vārdi tika iekļauti attiecīgi strīdīgajā sarakstā un Regulas Nr. 1183/2005 Ia pielikumā ietvertajā sarakstā.

20 2017. gada 11. decembrī pēc strīdīgo pasākumu pārskatīšanas Padome, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2017/2282, ar ko groza Lēmumu 2010/788 (OV 2017, L 328, 19. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). Tādējādi ar šī lēmuma 1. pantu Lēmuma 2010/788 9. panta 2. punkta formulējums tika aizstāts ar šādu formulējumu:

"Pasākumus, kas minēti 3. panta 2. punktā, piemēro līdz 2018. gada 12. decembrim. Tos attiecīgi atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka to mērķi nav sasniegti."

21 Pēc prasītāja atteikšanās no prasības iepriekš 18. punktā minētā lieta T-141/17 ar 2018. gada 7. decembra rīkojumu tika izslēgta no Vispārējās tiesas reģistra.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

22 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 8. martā, prasītājs cēla šo prasību.

23 Ar 2018. gada 12. oktobra lēmumu Vispārējās tiesas devītās palātas priekšsēdētājs nolēma apvienot šo lietu ar lietām T-164/18 *Kampete*/Padome, T-165/18 *Kahimbi Kasagwe*/Padome, T-166/18 *Luyoyo* /Padome, T-167/18 *Kanyama*/Padome, T-168/18 *Numbi*/Padome un T-169/18 *Kibelisa Ngambasai* /Padome tiesvedības rakstveida daļai un varbūtējai tiesvedības mutvārdu daļai.

24 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa nolēma sākt tiesvedības mutvārdu daļu. Vispārējā tiesa 2019. gada 15. maijā nodeva lietu devītajai palātai paplašinātā sastāvā.

25 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklausīti 2019. gada 4. jūlija tiesas sēdē.

26 Prasītāja prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas skar viņu;

– piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27 Padomes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– noraidīt prasību;

– pakārtoti, ja apstrīdētais lēmums tiek atcelts, saglabāt spēkā tā sekas attiecībā uz prasītāju līdz apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas spriedumu iesniegšanas termiņa beigām vai arī, ja šajā termiņā ir tikusi iesniegta apelācijas sūdzība, līdz tās noraidīšanai;

– piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

28 Savu prasījumu par apstrīdētā lēmuma atcelšanu atbalstam prasītājs izvirza četrus pamatus, no kuriem pirmais ir balstīts uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu, otrais – uz tiesību kļūdu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā, trešais – uz tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesību uz īpašumu un samērīguma principa pārkāpumu un ceturtais – Lēmuma 2010/788 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta un Regulas Nr. 1183/2005 2.b panta 1. punkta b) apakšpunkta prettiesiskumu.

Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu

29 Pirmajam pamatam ir divas daļas, no kurām pirmā attiecīgi ir balstīta uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un otrā – uz tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu.

Par pirmā pamata pirmo daļu

30 Pirmā pamata pirmajā daļā prasītājs apgalvo, ka Padome neesot izpildījusi LESD 296. pantā noteikto pienākumu norādīt nelabvēlīga akta pamatojumu. Prasītājs norāda, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums esot sevišķi lakonisks, tā kā Padome neesot formulējusi nevienu konkrētu apsūdzību, ne arī norādījusi nevienu īpašu un identificējumu apstākli, kas ļautu bez nopietnām šaubām attiecināt uz prasītāju viņam minētajā pamatojumā izvirzītos pārmetumus. Prasītājs uzskata, ka apstrīdētais lēmums tādējādi esot balstīts tikai uz prezumējošiem apgalvojumiem, kurus nav iespējams pārbaudīt un kuru dēļ viņam ir jāsniedz negatīvi pierādījumi par viņam inkriminēto vispārējo faktisko apstākļu neesamību, izraisot pierādīšanas pienākuma pāreju.

31 Padome apstrīd šos argumentus.

32 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka pienākuma norādīt nelabvēlīga akta pamatojumu, kā paredzēts LESD 296. panta otrajā daļā, mērķis ir, pirmkārt, sniegt attiecīgajai personai pietiekamu norādi, lai noteiktu, vai attiecīgais akts patiešām ir pamatots vai arī tajā, iespējams, ir pieļauta kļūda, kas ļauj apstrīdēt tā spēkā esamību Eiropas Savienības tiesā, un, otrkārt, ļaut šai tiesai veikt šī akta likumības pārbaudi. Šādi noteiktais pienākums norādīt pamatojumu ir būtisks Savienības tiesību princips, no kura var atkāpties tikai imperatīvu apsvērumu dēļ. Tādējādi pamatojums principā attiecīgajai personai ir jāpaziņo vienlaikus ar tai nelabvēlīgo aktu un pamatojuma neesamību nevar novērst tā, ka attiecīgā persona par akta pamatojumu uzzina tiesvedības laikā Savienības tiesā (spriedums, 2011. gada 7. decembris, *HTTS*/Padome, T-562/10, EU:T:2011:716, 32. punkts).

33 Turpinājumā – pamatojumam ir jābūt atbilstošam attiecīgā akta būtībai un kontekstam, kādā tas ir ticis pieņemts. Prasība norādīt pamatojumu ir jāizvērtē, ņemot vērā attiecīgās lietas apstākļus, it īpaši tiesību akta saturu, norādītā pamatojuma raksturu un tiesību akta adresātu vai citu ar šo tiesību aktu tieši un individuāli skarto personu interesi saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu uzskaitīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai akta pamatojums ir pietiekams, ir jānovērtē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu tiesisko noteikumu kopumu, ar ko regulē attiecīgo jomu. It īpaši nelabvēlīgs akts ir pietiekami pamatots, ja tas ir pieņemts attiecīgajai personai zināmos apstākļos un ļauj tai izprast pret to noteiktā pasākuma piemērošanas jomu (spriedumi, 2012. gada 15. novembris, Padome/*Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 54. punkts, un 2009. gada 14. oktobris, *Bank Melli Iran*/Padome, T-390/08, EU:T:2009:401, 82. punkts).

34 Padomes pienākums norādīt pamatojumu ietver, pirmkārt, pienākumu norādīt pieņemtā pasākuma juridisko pamatu un, otrkārt, apstākļus, kas ļauj uzskatīt, ka attiecīgās personas gadījumā ir izpildīts viens no iekļaušanas sarakstā kritērijiem (spriedums, 2014. gada 18. septembris, *Central Bank of Iran* /Padome, T-262/12, nav publicēts, EU:T:2014:777, 86. punkts).

35 Tādējādi ir jāpārbauda, vai apstrīdētā akta pamatojums satur skaidras atsauces uz strīdīgās iekļaušanas sarakstā kritēriju un vai attiecīgajā gadījumā šo pamatojumu var uzskatīt par pietiekamu, lai ļautu prasītājam pārbaudīt apstrīdētā akta pamatotību, aizstāvēt sevi Vispārējā tiesā un šai pēdējai minētajai īstenot savu pārbaudi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 18. septembris, *Central Bank of Iran* /Padome, T-262/12, nav publicēts, EU:T:2014:777, 88. punkts).

36 Visbeidzot Padomes akta, ar ko nosaka ierobežojošus pasākumus, pamatojumā ir jānorāda ne tikai šī pasākuma juridiskais pamats, bet arī īpašie un konkrētie iemesli, kuru dēļ Padome, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskata, ka attiecīgajai personai ir jāpiemēro šāds pasākums (spriedumi, 2012. gada 15. novembris, Padome/*Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 52. punkts, un 2015. gada 25. marts, *Central Bank of Iran*/Padome, T-563/12, EU:T:2015:187, 55. punkts).

37 Šajā lietā ir jāuzsver, ka apstrīdētā lēmuma mērķis ir pagarināt prasītāja vārda iekļaušanu strīdīgajā sarakstā, saglabājot spēkā Padomes pamatojumu, ko tā bija norādījusi, sākotnēji iekļaujot viņa vārdu Lēmumā 2016/2231, ar kuru tika grozīts Lēmums 2010/788.

38 Prasītājs uzskata, ka šis pamatojums ir īpaši lakonisks, jo Padome neesot formulējusi nevienu konkrētu pārmetumu, kas ļautu attiecināt uz viņu minētajos pamatos viņam izvirzītās apsūdzības.

39 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Lēmuma 2010/788 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā, kas šajā lēmumā ir iekļauts ar Lēmumu 2016/2231, ir noteikts, ka II pielikumā ir ietvertas personas un vienības, kuras Padome uzskata par tādām, "kas iesaistītas tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai veikšanā, kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi vai cilvēktiesību ļaunprātīga izmantošana [Kongo Demokrātiskajā Republikā]".

40 Tāpat arī ir jāatgādina, ka Padomes norādītais pamatojums prasītāja vārda iekļaušanai strīdīgajā sarakstā, kas izklāstīts šī sprieduma 16. punktā, ir vērsts uz viņa kā Kongo Demokrātiskās Republikas armijas (*FARDC*) 1. aizsardzības zonas komandiera ieņemamo amatu un pēdējās minētās spēku piedalīšanos nesamērīga spēka lietošanā un vardarbīgā apspiešanā 2016. gada septembrī Kinšasā (Kongo Demokrātiskā Republika).

41 Šajā pamatojumā ir identificēti īpašie un konkrētie apstākļi, kas attiecas gan uz prasītāja profesionālajām darbībām ieņemamajā amatā, gan uz norādītās rīcības veidu, un ir konstatēts, ka prasītājs ir bijis iesaistīts smagos cilvēktiesību pārkāpumos Kongo Demokrātiskajā Republikā. Proti, tas ļauj saprast iemeslus, kuru dēļ Padome noteica ierobežojošos pasākumus attiecībā uz prasītāju, kas vērsti uz apgalvoto šī pēdējā minētā atbildību, ņemot vērā viņa atrašanos *FARDC* 1. aizsardzības zonas komandiera amatā, nesamērīgā spēku pielietojumā un vardarbīgajās represijās, par kurām pavēle tika izdota 2016. gada septembrī Kinšasā.

42 Kā pamatoti apgalvo Padome, pamatojumā par prasītāja vārda iekļaušanu strīdīgajā sarakstā, kas ir tikusi pagarināta ar apstrīdēto lēmumu, ir izklāstīti īpašie un konkrētie iemesli, kuru dēļ prasītājam bija piemērojami iekļaušanas kritēriji, un it īpaši, pirmkārt, tajā ir norādīts skaidri identificējams juridiskais pamats un atsauce uz iekļaušanas kritērijiem un, otrkārt, tas ir balstīts uz apstākļiem, kas ir saistīti ar prasītāja darbībām, ļaujot viņam saprast iemeslus, ar kādiem tika pamatota viņa vārda iekļaušana strīdīgajā sarakstā. Turklāt apstrīdētā lēmuma pieņemšanas konteksts prasītājam bija zināms, jo būtībā viņš bija apstrīdējis sava vārda sākotnējās iekļaušanas sarakstā tiesiskumu Vispārējā tiesā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 18. un 21. punktā, un ka ar apstrīdēto lēmumu šīs iekļaušanas sarakstā iemesli netika grozīti.

43 Tādējādi prasītājs nevarēja pamatoti nezināt, ka Padome, apstrīdētajā lēmumā apstiprinot viņa vārda sākotnējās iekļaušanas strīdīgajā sarakstā pamatojumu, par ko tika izlemts Lēmumā 2016/2231, atsaucās uz apstākli, ka, pildot *FARDC* 1. aizsardzības zonas komandiera amata pienākumus, viņam bija pilnvaras tieši ietekmēt *FARDC* militāristu, kuri piedalījās nesamērīga spēka pielietošanā un vardarbīgā apspiešanā 2016. gada septembrī Kinšasā, rīcību.

44 Ņemot vērā sava vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā pamatojumu, prasītājs varēja lietderīgi apstrīdēt attiecībā uz viņu noteikto ierobežojošo pasākumu pamatotību. Tātad viņš varēja apstrīdēt faktisko apstākļu, uz kuriem balstīts apstrīdētais lēmums, esamību, it īpaši noliedzot to, ka viņš bija pildījis *FARDC* komandiera amata pienākumus vai savu atbildību nesamērīga spēka lietošanā un vardarbīgā apspiešanā Kinšasā, kurā *FARDC* piedalījās 2016. gada septembrī, vai noliedzot šādu notikumu esamību, vai noraidot apstākli, ka viņš ir bijis iesaistīts tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai veikšanā,

kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi vai cilvēktiesību ļaunprātīga izmantošana Kongo Demokrātiskajā Republikā. Turklāt tieši to viņš būtībā ir izdarījis otrā pamata otrajā daļā, kas balstīta uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

45 No tā izriet, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums bija pietiekams, lai ļautu prasītājam apstrīdēt tā spēkā esamību un Vispārējai tiesai īstenot tiesiskuma pārbaudi. Tātad pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par pirmā pamata otro daļu

46 Pirmā pamata otrajā daļā prasītājs apgalvo, ka Padome esot pārkāpusi viņa tiesības tikt uzklausītam. Viņš uzskata, ka, lai arī līdzekļu iesaldēšanas pasākumam nepieciešamais pārsteiguma efekts ietver to, ka Padomei pirms personas vārda vai vienības nosaukuma sākotnējās iekļaušanas sarakstā, ar kuru noteikti ierobežojošie pasākumi, nav pienākuma rīkot uzklausīšanu, tas tomēr nemaina apstākli, ka, pārskatot lēmumu par šādu sākotnēju iekļaušanu, kā tas ir šajā lietā, minētajam efektam vairs nav jēgas un ir jāievēro sacensības princips gan attiecībā uz pamatojuma paziņošanu pirms lēmuma par paturēšanu strīdīgajā sarakstā, gan attiecībā uz tiesībām tikt uzklausītam. Viņš piebilst, ka ir lūdzis uzklausīšanu Padomē, bet šīs prasības celšanas brīdī tā nebija lēmusi par šo lūgumu.

47 Replikā prasītājs, pirmkārt, apgalvo, ka viņš nekad neesot ticis uzklausīts Apvienoto Nāciju Organizācijas Kopīgajā cilvēktiesību birojā (*UNJHRO*), kad tika izstrādāti dažādie ziņojumi, kurus Padome bija izmantojusi apstrīdētā lēmuma atbalstam, kas nozīmējot judikatūrā iedibināto kritēriju neievērošanu un pierādot to, ka pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas viņš bija jāuzklausa, it īpaši tāpēc, ka 2018. gada 21. februārī viņš esot sniedzis Padomei pierādījumus, kas ļauj apšaubīt norādītā pamatojuma pamatotību. Otrkārt, prasītājs apgalvo, ka salīdzinājumā ar sākotnējo lēmumu par viņa vārda iekļaušanu strīdīgajā sarakstā Padome apstrīdētā lēmuma pieņemšanai attiecībā uz viņu esot minējusi jaunus pierādījumu elementus.

48 Padome apstrīd šos argumentus, uzsverot, ka apstrīdētais lēmums ir balstīts uz to pašu pamatojumu, uz kuru bija balstīta prasītāja vārda sākotnējā iekļaušana strīdīgajā sarakstā saskaņā ar Lēmumu 2016/2231. No tā izrietot, ka tai nebija jāuzklausa prasītājs pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

49 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka ikvienai personai ir tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

50 Saskaņā ar judikatūru procedūrā, kas attiecas uz lēmuma pieņemšanu par personas vārda iekļaušanu vai saglabāšanu akta, ar ko nosaka ierobežojošus pasākumus, pielikumā ietvertajā sarakstā, tiesību uz aizstāvību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošana nozīmē, ka kompetentajai Savienības iestādei, lai pamatotu savu lēmumu, ir jāpaziņo attiecīgajai personai tās rīcībā esošā informācija, kas ir vērsta pret šo personu, lai šī persona pēc iespējas labākos apstākļos varētu aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir lietderīgi vērsties Savienības tiesā. Turklāt, to paziņojot, kompetentajai Savienības iestādei šai personai ir jāļauj lietderīgi paust savus apsvērumus par iemesliem, kas pret viņu ir vērsti (spriedums, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 111. un 112. punkts, un 2006. gada 12. decembris, *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome, T-228/02, EU:T:2006:384, 93. punkts).

51 Attiecībā uz pirmo aktu, ar kuru personas vai vienības līdzekļi tiek iesaldēti, Padomei nav pienākuma attiecīgajai personai vai vienībai iepriekš paziņot motīvus, uz kuriem tā plāno balstīt tās vārda sākotnējo iekļaušanu to personu un vienību sarakstā, kuru līdzekļi tiek iesaldēti. Šādam pasākumam – lai netiktu apdraudēta tā efektivitāte – pēc savas būtības ir jāspēj radīt pārsteiguma efektu, un tas būtu jāpiemēro nekavējoties. Šādā gadījumā principā pietiek, ka iestāde paziņo motīvus attiecīgajai personai

vai vienībai un nodrošina tiesības tikt uzklausītai lēmuma par līdzekļu iesaldēšanu pieņemšanas laikā vai uzreiz pēc tā pieņemšanas (spriedums, 2011. gada 21. decembris, Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 61. punkts).

52 Savukārt nākamajā lēmumā par līdzekļu iesaldēšanu, ar kuru personas vārds vai vienības nosaukums, kuras līdzekļi jau ir iesaldēti, tiek saglabāts šajā sarakstā, šis pārsteiguma efekts vairs nav vajadzīgs, lai nodrošinātu pasākuma efektivitāti, kas nozīmē, ka principā pirms šāda lēmuma pieņemšanas ir jāpaziņo apsūdzības pamatā esošā informācija, kā arī attiecīgajai personai vai vienībai ir jādod iespēja tikt uzklausītām (spriedums, 2011. gada 21. decembris, Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 62. punkts).

53 Šajā ziņā Tiesa uzsvēra, ka aizsardzības aspekts, ko sniedz prasība paziņot apsūdzības pamatā esošo informāciju un tiesības iesniegt apsvērumus pirms tādu aktu pieņemšanas, ar kuriem personas vārds vai vienības nosaukums tiek saglabāts to personu un vienību sarakstā, kurām piemēro ierobežojošos pasākumus, ir fundamentāls un būtisks tiesībām uz aizstāvību. It īpaši tas tā ir tad, ja attiecīgie ierobežojošie pasākumi būtiski ietekmē minēto personu un grupu tiesības un brīvības (spriedums, 2011. gada 21. decembris, Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 64. punkts).

54 Padomei ir jāievēro šādas personas vai vienības tiesības tikt iepriekš uzklausītām pirms šādu aktu pieņemšanas, ja lēmumā par tās vārda vai nosaukuma iekļaušanas sarakstā saglabāšanu spēkā Padome attiecībā uz to ir konstatējusi jaunus apstākļus, proti, apstākļus, kuri nebija ietverti sākotnējā lēmumā par tās vārda vai nosaukuma iekļaušanu šajā sarakstā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 18. jūnijs, *Ipatau*/Padome, C-535/14 P, EU:C:2015:407, 26. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2016. gada 7. aprīlis, *Central Bank of Iran*/Padome, C-266/15 P, EU:C:2016:208, 33. punkts).

55 Šajā lietā, protams, kā to uzsver Padome, prasītāja vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā saglabāšana, par kuru tika izlemts apstrīdētajā lēmumā, ir balstīta uz tiem pašiem iemesliem, ar kuriem bija pamatota sākotnējā akta par attiecīgo ierobežojošo pasākumu noteikšanu, pieņemšana.

56 Tomēr tikai šis apstāklis pats par sevi vien nevar nozīmēt, ka Padomei nebija jāievēro prasītāja tiesības uz aizstāvību, it īpaši jāļauj viņam lietderīgi paust savu viedokli par apstākļiem, uz kuru pamata tā pieņēma apstrīdēto lēmumu par viņa vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā saglabāšanu spēkā.

57 Proti, tas, vai ir tikušas pārkāptas tiesības uz aizstāvību, ir jāpārbauda atkarībā no katra gadījuma īpašajiem apstākļiem, tostarp no attiecīgā akta būtības un apstākļiem, kādos tas ir pieņemts, kā arī no attiecīgo jomu regulējošo tiesību normu kopuma (skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 102. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka ierobežojošiem pasākumiem piemīt aizsardzības un pēc definīcijas pagaidu raksturs, un to spēkā esamība vienmēr ir atkarīga no tā, vai to veikšanas pamatā esošie faktiskie un tiesiskie apstākļi joprojām pastāv, kā arī no tā, vai tie būtu jāsaglabā spēkā, lai sasniegtu attiecīgos mērķus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 21. marts, *Yusef*/Komisija, T-306/10, EU:T:2014:141, 62. un 63. punkts). Šādā nozīmē Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 9. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ierobežojošos pasākumus saistībā ar Kongo Demokrātisko Republiku piemēro līdz 2017. gada 12. decembrim un tos "attiecīgi atjauno vai groza, ja Padome uzskata, ka to mērķi nav sasniegti".

59 No tā izriet, ka, periodiski pārskatot šos ierobežojošos pasākumus, Padomei ir jāveic situācijas atjaunināts vērtējums un jāizstrādā šādu pasākumu iedarbības bilance, lai noskaidrotu, vai tie ir ļāvuši sasniegt mērķus, kas izvirzīti ar attiecīgo personu vārdu un vienību nosaukumu sākotnējo iekļaušanu strīdīgajā sarakstā, un vai attiecībā uz minētajām personām un vienībām vēl arvien var izdarīt to pašu secinājumu.

60 Šajā ziņā 2018. gada 27. septembra spriedumā *Ezz* u.c./Padome (T-288/15, EU:T:2018:619, 316. punkts un tajā minētā judikatūra) Vispārējā tiesa nosprieda, ka ievērot tiesības uz aizstāvību nozīmē, ka Padome pirms lēmuma atjaunināt pret viņiem vērstos ierobežojošos pasākumus pieņemšanas paziņo prasītājiem apstākļus, kuru dēļ tā, periodiski pārskatot attiecīgos pasākumus, ir atjauninājusi informāciju, ar ko tika pamatota viņu vārda sākotnējā iekļaušana to personu sarakstā, pret kurām vērsti šādi ierobežojoši pasākumi.

61 Tādējādi šajā lietā, ņemot vērā pret Kongo Demokrātisko Republiku vērsto ierobežojošo pasākumu sākotnējo mērķi, proti, būtībā nodrošināt vēlēšanu norisei labvēlīgu vidi un izbeigt jebkādus cilvēktiesību pārkāpumus (skat. šī sprieduma 7. punktu), ir jāuzskata, ka Padomei, periodiski pārskatot prasītājam noteiktos ierobežojošos pasākumus, bija pienākums vajadzības gadījumā paziņot viņam jaunus apstākļus, kuru dēļ tā ir atjauninājusi informāciju ne tikai attiecībā uz viņa personīgo situāciju, bet arī attiecībā uz politisko un drošības situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā.

62 Taču no lietas materiāliem izriet, ka Padome, kā tā to apstiprināja tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas uzdoto jautājumu, ir pieņēmusi apstrīdēto lēmumu, ņemot vērā ne tikai informāciju, kas bija tās rīcībā laikā, kad prasītāja vārds tika sākotnēji iekļauts strīdīgajā sarakstā, bet arī informāciju, kas bija ietverta 2017. gada 23. oktobra iekšējā dokumentā, kura numurs ir COREU CFSP/1492/17. Pirmkārt, šajā 2017. gada 23. oktobra dokumentā ir norādīts, ka līdz tam laikam nebija publicēts vēlēšanu kalendārs un ka 2017. gada 11. oktobrī Valsts Neatkarīgā vēlēšanu komiteja bija paziņojusi, ka vēlēšanu rīkošanai ir nepieciešamas 504 dienas. Otrkārt, šajā pašā dokumentā bija norādīts, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas misija Kongo Demokrātiskajā Republikā (*MONUSCO*) bija ziņojusi, pirmkārt, par drošības situācijas pasliktināšanos daudzviet Kongo Demokrātiskajā Republikā un, otrkārt, par reģionālās nestabilitātes palielināšanos pēc civiliedzīvotāju aizbēgšanas no konflikta zonas. Treškārt, minētajā dokumentā tika konstatēts, ka pulcēšanās, uzskatu un vārda brīvības vēl arvien tiek apspiestas, par ko liecinot aizliegums rīkot demonstrācijas pret vēlēšanu kalendāra nepublicēšanu un sociālo plašsaziņas līdzekļu bloķēšana 2017. gada augustā pēc vispārēja streika izsludināšanas.

63 Tāpat no Padomes 2017. gada 11. decembra secinājumiem izriet, ka pēdējā minētā, pieņemot apstrīdēto lēmumu, bija zinājusi vēl vienu atjaunināšanas apstākli, proti, ka atbilstoši 2017. gada 5. novembrī izsludinātajam vēlēšanu kalendāram par prezidenta vēlēšanu datumu bija noteikts 2018. gada 23. decembris. Tomēr šāda izsludināšana neliedza Padomei uzskatīt, ka *statu quo* Kongo Demokrātiskajā Republikā turpinājās.

64 Tātad, lai arī Padome ar apstrīdēto lēmumu atkārtoti noteica prasītājam ierobežojošos pasākumus to pašu iemeslu dēļ, kurus tā bija norādījusi Lēmumā 2016/2231, sākotnēji iekļaujot viņa vārdu strīdīgajā sarakstā, šī sprieduma 62. un 63. punktā norādītie atjaunināšanas apstākļi ir jauni apstākļi, kurus Padome bija ņēmusi vērā, pieņemot apstrīdēto lēmumu. Tādējādi atbilstoši tam, kas tika norādīts šī sprieduma 61. punktā, Padomei pirms šāda lēmuma pieņemšanas bija pienākums saņemt prasītāja apsvērumus par šiem elementiem. Taču nav strīda par to, ka tas tā nebija.

65 Šajā ziņā nav nozīmes apstāklim, ka, pirmkārt, prasītāja vārds strīdīgajā sarakstā tika iekļauts pēc tam, kad *Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēts paziņojums to personu ievērībai, pret kurām vērsti ierobežojošie pasākumi, saskaņā ar kuru šīs personas tika aicinātas iesniegt Padomei pieteikumu veikt pārskatīšanu līdz 2017. gada 1. oktobrim, un ka, otrkārt, prasītājs šo iespēju neizmantoja. Proti, Padome nevarēja tikt atbrīvota no tai uzliktā pienākumu ievērot tiesības uz aizstāvību, pamatojoties uz to, ka personai, pret kuru vērsti ierobežojošie pasākumi, ir iespēja lūgt, lai šo pasākumu piemērošana tai tiktu izbeigta.

66 Turklāt no lietas materiāliem neizriet, ka prasītājs varēja paredzēt, ka Padome secinās *statu quo* attiecībā uz situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā, ņemot vērā šī sprieduma 62. un 63. punktā izklāstītos apstākļus saistībā ar vēlēšanu kalendāra nepublicēšanu, drošības situācijas pasliktināšanos un pilsonisko brīvību apspiešanas turpināšanos vairākos valsts reģionos – apstākļus, par kuriem

prasītājam pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas nebija nodrošināta iespēja sniegt savus apsvērumus. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ierobežojošiem pasākumiem ir pagaidu raksturs (skat. iepriekš 58. punktu), kas ir garantēts arī apstrīdētā lēmuma tiesību normās (skat. iepriekš 20. punktu).

67 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka apstrīdētais lēmums ir ticis pieņemts pēc procedūras, kurā prasītāja tiesības uz aizstāvību netika ievērotas.

68 Tomēr no visa iepriekš minētā nevar secināt, ka tas, ka Padome nebija paziņojusi prasītājam jaunos apstākļus, kas minēti 2017. gada 23. oktobra iekšējā dokumentā ar numuru COREU CFSP/1492/17 un Padomes 2017. gada 11. decembra secinājumos, kā arī tas, ka prasītājam nebija iespējas sniegt savus apsvērumus par šiem apstākļiem, pirms Padome pieņēma apstrīdēto lēmumu, izraisa šī pēdējā minētā atcelšanu.

69 Proti, Savienības tiesai, kad tā saskaras ar tiesībām uz aizstāvību saistītu pārkāpumu, ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā lietas īpašos faktiskos un tiesību apstākļus, procedūras iznākums būtu atšķirīgs, jo prasītājs būtu varējis labāk nodrošināt savu aizstāvību šāda pārkāpuma neesamības gadījumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 1. oktobris, *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome, C-141/08 P, EU:C:2009:598, 81., 88., 92., 94. un 107. punkts, un 2018. gada 27. septembris, *Ezz* u.c./Padome, T-288/15, EU:T:2018:619, 325. punkts un tajā minētā judikatūra).

70 Taču šajā lietā neviens no lietas materiālos minētajiem apstākļiem neļauj pieņemt – ja prasītājam būtu paziņoti jaunie apstākļi, kuru dēļ Padome atjaunināja savu vērtējumu par politisko un drošības situāciju Kongo Demokrātiskajā Republikā, attiecīgie pret viņu vērstie ierobežojošie pasākumi varēja netikt saglabāti.

71 Šajā ziņā ir jānorāda, ka prasītājs nav sniedzis konkrētu norādi – ja pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas viņam būtu dota iespēja sniegt savus apsvērumus par šī sprieduma 62. un 63. punktā izklāstītajiem jaunajiem apstākļiem, viņš būtu varējis apstrīdēt to saturu vai to pamatotību, lai pagarinātu viņa vārda iekļaušanu strīdīgajā sarakstā.

72 Turklāt, tiesas sēdē atbildot uz Vispārējās tiesas uzdoto jautājumu, prasītājs neapstrīdēja *statu quo* Kongo Demokrātiskajā Republikā esamību laikposmā no viņa vārda sākotnējās iekļaušanas strīdīgajā sarakstā, kas tika izlemta 2016. gada 13. decembrī, un apstrīdētā lēmuma pieņemšanu par attiecīgo ierobežojošo pasākumu saglabāšanu spēkā.

73 Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka, pat ja pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas prasītājam būtu paziņoti šī sprieduma 62. un 63. punktā norādītie apstākļi, procedūras iznākums būtu bijis atšķirīgs. Arī tas, ka Padome, atjaunojot pret prasītāju vērstos ierobežojošos pasākumus, ir ņēmusi vērā dažus jaunus apstākļus, nevar izraisīt apstrīdētā lēmuma prettiesiskumu.

74 Turklāt, ciktāl prasītājs pirmā pamata otrās daļas atbalstam kā argumentu ir izvirzījis apstākli, ka *UNJHRO* neesot viņu uzklausījis, izstrādājot ziņojumus, uz kuriem Padome ir atsaukusies apstrīdētā lēmuma atbalstam, ir pietiekami norādīt, ka Savienības tiesas nav kompetentas pārskatīt Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) struktūru veikto izmeklēšanu atbilstību pamattiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. jūlijs, *Badica* un *Kardiam*/Padome, T-619/15, EU:T:2017:532, 65. punkts).

75 Visbeidzot prasītāja arguments, saskaņā ar kuru Padomei bija pienākums viņu uzklausīt, ir jānoraida, jo nedz attiecīgajā tiesiskajā regulējumā, nedz saskaņā ar vispārējo tiesību uz aizstāvību ievērošanas principu viņam nav piešķirtas tiesības uz formālu uzklausīšanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2013. gada 6. septembris, *Bank Melli Iran*/Padome, T-35/10 un T-7/11, EU:T:2013:397, 105. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota un līdz ar to ir jānoraida šis pamats kopumā.

Par otro pamatu, kas ir balstīts uz tiesību kļūdu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā

77 Otrajā pamatā prasītājs apgalvo, ka Padome esot pieļāvusi kļūdas, secinot, ka viņš esot bijis "iesaistīts tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai izdarīšanā Kongo Demokrātiskajā Republikā, kuras ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi, tos plānojot, vadot un īstenojot".

78 Šim pamatam ir divas daļas. Pirmajā daļā prasītājs būtībā apgalvo, ka Padome esot pieļāvusi tiesību kļūdu, saglabājot spēkā viņa vārda iekļaušanu strīdīgajā sarakstā tādu faktisko apstākļu dēļ, kas apstrīdēto lēmumu pieņemšanas brīdī bija beiguši pastāvēt. Otrajā daļā prasītājs apstrīd Padomes veikto vērtējumu par viņa amata pienākumiem un uzdevumiem, kā arī pietiekami precīzu un konkrētu faktisko apstākļu esamību, lai saglabātu spēkā viņa vārdu iekļaušanu strīdīgajā sarakstā.

Par otrā pamata pirmo daļu

79 Otrā pamata pirmajā daļā prasītājs apgalvo, ka faktiskie apstākļi, kādus Padome ir ņēmusi vērā, norādot viņa vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā motīvus, attiecoties uz laikposmu, kas esot beidzies. Proti, no tagadnes divdabja lietojuma Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 3. panta 2. punktā izrietot, ka personām un vienībām, pret kurām vērsti ierobežojoši pasākumi, pārmestajiem apstākļiem ir jāpastāv pasākumu atjaunošanas brīdī. Taču tas, ka apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī prasītājs pašreizēji nebija iesaistīts viņam pārmestajos nodarījumos, izraisot attiecīgo ierobežojošo pasākumu aktualitātes zudumu.

80 Prasītājs piebilst, ka, saglabājot spēkā šos pasākumus vairs neaktuālu apstākļu dēļ, Padome faktiski esot piemērojusi slēptu sodu par noziedzīgu nodarījumu, kaut gan ierobežojošiem pasākumiem ir tikai aizsargājoša piemērošanas joma, kuras mērķis ir mudināt to adresātus mainīt savu rīcību.

81 Šajā ziņā, kā atgādināts šī sprieduma 8. punktā, ir jāuzsver, ka Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka ierobežojošie pasākumi tiek vērsti pret personām un vienībām, "kas iesaistītas tādu darbību plānošanā, vadīšanā vai veikšanā, kas ir smagi cilvēktiesību pārkāpumi vai cilvēktiesību ļaunprātīga izmantošana [Kongo Demokrātiskajā Republikā]". Uz šāda pamata ar Lēmumu 2016/2231 prasītāja vārds tika sākotnēji iekļauts strīdīgajā sarakstā, pamatojoties uz to, ka, pildīdams *FARDC* 1. aizsardzības zonas komandiera amata pienākumus, viņš bija atbildīgs par pēdējās minētās nesamērīgo spēka pielietošanu un vardarbīgajām represijām, par kurām pavēle tika izdota 2016. gadā Kinšasā (skat. šī sprieduma 16. punktu). Ar apstrīdēto lēmumu Padome pagarināja pret prasītāju vērstos ierobežojošos pasākumus līdz 2018. gada 12. decembrim, paturot spēkā identiskus viņa vārda sākotnējās iekļaušanas strīdīgajā sarakstā iemeslus (skat. iepriekš 20. punktu).

82 Taču, pirmkārt, nevar uzskatīt, ka tagadnes divdabja lietojums iekļaušanas strīdīgajā sarakstā definīcijā Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar Lēmumu 2016/2231, 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā nozīmē, ka apstākļiem, uz kuru pamata personas vārds vai vienības nosaukums ir tikuši iekļauti šajā sarakstā, ir jāpastāv līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums tos iekļaut vai paturēt sarakstā. Proti, jau ir nospriests, ka to personu vārdu vai vienību nosaukumu iekļaušanas jomā, pret kurām ir vērsti ierobežojoši pasākumi, tagadnes divdabis attiecas uz tiesību definīciju vispārējo nozīmi, nevis uz attiecīgo laikposmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 23. oktobris, *People's Mojahedin Organization of Iran* /Padome, T-256/07, EU:T:2008:461, 108. punkts).

83 Otrkārt, tas, ka prasītāja vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā motīvos ir atsauce uz apstākļiem, kas radušies pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas un kas šajā dienā vairs nepastāvēja, obligāti nenozīmē, ka ierobežojošie pasākumi, kas viņam tika noteikti šajā lēmumā, būtu zaudējuši aktualitāti. Protams, ciktāl Padome, norādot prasītāja vārda iekļaušanas strīdīgajā sarakstā motīvus, nolēma atsaukties uz konkrētām situācijām, kurās bija iesaistīti armijas spēki, kuru komandieris viņš bija, varēja būt runa

tikai par rīcību pagātnē. Tātad nevar uzskatīt, ka šāda atsauce nav atbilstoša vienīgi tādēļ, ka attiecīgā rīcība tika veikta tālā vai nesenā pagātnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 22. aprīlis, *Tomana* u.c./Padome un Komisija, T-190/12, EU:T:2015:222, 236. punkts).

84 Šādu interpretāciju apstiprina Lēmuma 2010/788, kas grozīts ar apstrīdēto lēmumu, 9. panta 2. punkta otrais teikums, saskaņā ar kuru attiecīgie ierobežojošie pasākumi tiek pagarināti vai vajadzības gadījumā grozīti, ja Padome uzskata, ka to mērķi nav tikuši sasniegti. Lai šis noteikums nezaudētu savu lietderīgo iedarbību, ir jāuzskata, ka ar šo pantu ir atļauts apstrīdētajā sarakstā paturēt to personu vārdus un vienību nosaukumus, kuras laikposmā pirms tā atjaunināšanas nav pieļāvušas nevienu jaunu cilvēktiesību pārkāpumu, ja vien šī paturēšana sarakstā joprojām ir pamatota, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, it īpaši to, ka ierobežojošajiem pasākumiem izvirzītie mērķi netika sasniegti (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2008. gada 23. oktobris, *People's Mojahedin Organization of Iran*/Padome, T-256/07, EU:T:2008:461, 108. punkts).

85 Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, motīvi, kuru dēļ viņa vārds tika iekļauts strīdīgajā sarakstā, nepiešķir pret viņu vērstajiem ierobežojošajiem pasākumiem, kas apstrīdētajā lēmumā ir tikuši pagarināti, krimināltiesisku raksturu.

86 Tādējādi otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

[..]

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

nosprież:

1) Prasību noraidīt.

2) *Gabriel Amisi Kumba* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Gervasoni Madise da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2020. gada 12. februārī.

[Paraksti]